

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

Handläggare: Charlotte Köhler
Titel: Stadsarkitekt
E-post: charlotte.kohler@norrtalje.se

Till: Kommunfullmäktige

Antagande av Arkitekturpolicy

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott föreslår:

Kommunstyrelsen föreslår:

Kommunfullmäktige antar *Arkitekturpolicy*

Sammanfattning

Under de senaste 10-15 åren har Norrtälje tätort utökats med ett stort tillskott av bostäder. Samtidigt råder en stor efterfrågan av bostadsbyggande på landsbygden och i skärgården. Även om viss stagnation har inträtt efter att byggkostnaderna ökat p.g.a inflationen kvarstår en förväntad fortsatt utveckling av Norrtälje kommun. För att styra mot en *god gestaltad livsmiljö* är arkitekturpolicy ett bra stöd för samtliga intressenter i samhällsbyggnadsprocessen. Det finns en mängd olika aspekter att beakta i processen kring att skapa en god gestaltning. Aspekterna inkluderar bland annat bedömningsgrunder rörande tillgänglighet, inkludering, trivsel och trygghet. Arkitekturpolicyen utgår från en vedertagen metod dvs *att utgå från platsens förutsättningar* och *att sätta människan i fokus*.

År 2022 gav kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott samhällsbyggnadskontoret i uppdrag att ta fram en vägledande och kommunövergripande arkitekturpolicy 2022-02-23 §19. Arkitekturpolicyens långsiktiga syfte är att agera stödjande för alla aktörer inom samhällsbyggnadsprocessen att verka för en god utveckling och förvaltning av Norrtälje kommun inom gestaltning och arkitektur.

Ärendet

Hur vi bygger och utformar våra samhällen, städer och byggnader påverkar inte bara hur vi trivs utan även hur väl våra innevånare, verksamhetsutövare och besökare kan uppleva och ta del av stadens rum och funktioner. Arkitektur och stadsbyggnad sker inte av sig självt eller genom slumpen utan är en programmering som omsorgsfullt behöver omhändertas för att vi ska få tillgängliga, inkluderande och attraktiva miljöer. Från den lilla skalan med detaljer i byggnadens eller anläggnings utformning till den övergripande stadsväven som skapar puls och liv i staden. Samhällsbyggnad har långt perspektiv, det som byggs idag kommer ha påverkan under lång tid framöver, varför vi behöver analysera och planera för morgondagens liv och förutsättningar.

Inspiration för hur Norrtäljes första arkitekturpolicy ska utformas har hämtats från andra kommuner och har landat i en policy med tyngdpunkt på arbetsmetod – att utgå från platsens förutsättningar. Bilaga 1 *Arkitekturpolicy* innehåller inventeringar av befintliga bebyggelsetyper som ska användas som stöd, inspiration och vägledning för hur våra byggda miljöer kan vårdas och utvecklas. Eftersom den befintliga lagstiftningen Plan- och bygglag (2010:900) samt Mijöbalken (1998:808) till viss del reglerar arkitektur, utformning och gestaltning presenteras dessa paragrafer i *Arkitekturpolicy* för att synliggöra och påminna om dem. Förväntningen på arkitekturpolicy är att ge stöd för långsiktig god utveckling av den byggda och anlagda miljön.

Ärendets beredning

Arbetet med att ta fram en arkitekturpolicy har bedrivits i projektform med deltagare från olika enheter inom samhällsbyggnadskontoret inkluderande plan, bygglov, gatapark och mark- och exploatering. Inför arbetet har omvärldsbevakning genomförts av hur andra kommuner arbetar med styrning gällande arkitektur varpå både intern granskning och politiska inriktningsmöten har genomförts.

Under remissperioden har följande instanser och funktioner beretts möjlighet att inkomma med synpunkter: kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, barn- och skolnämnden, utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden, råden för landsbygd och skärgård, äldre- och funktionshinderombudsmannen, kommunala pensionärsrådet samt rådet för funktionshinder, Norrtälje Vatten och Avfall, Campus Roslagen AB samt Roslagsbostäder AB.

Inkomna synpunkter

Äldre- och funktionshinderombudsmannen har inkommit med förslag att tydliggöra vikten av tillgängliga miljöer för gruppen äldre och funktionshindrade. Se bilaga 2.

Barn- och skolnämnd samt utbildningsnämnden har ställt sig positiva till policyn och inkommit med följande: *"En välgenomtänkt arkitekturpolicy säkerställer trygga, tillgängliga och inkluderande skolbyggnader och skolmiljöer som, utöver att uppfylla pedagogiska och funktionella krav, utformas för att stödja olika lärostilar och pedagogiska metoder vilket bidrar till ökat lärande samt utveckling och välbefinnande i en skola för alla barn, elever och unga."* Se bilaga 3 och 4.

Kultur- och fritidsnämnden avslår arkitekturpolicyn. Se bilaga 5 för separata protokollsanteckningar från partierna.

Även bygg och miljönämnden avslår arkitekturpolicy med samma hänvisningar som kultur- och fritidsnämnden med hänvisning till att det finns tillräcklig styrning i Plan- och bygglagen och Miljöbalken. Därutöver anser nämnden att antagande av en arkitekturpolicy skulle kunna resultera i fler hinder i exploatering. Se bilaga 6 för separata protokollsanteckningar från partierna.

NVAA lyfter i sitt remissyttrande att ansvaret att bekosta arkitektur som går utöver tekniska krav på byggnader och anläggningar inte bör bekostas av NVAA. Se bilaga 7.

Kommunala pensionärsrådet samt rådet för funktionshinder har tagit del av policyn och har inte inkommit med några synpunkter.

Följande instanser har inte besvarat remissen: socialnämnden, Campus Roslagen AB, Roslagsbostäder AB samt landsbygd- och skärgårdsråden.

Ändringar efter remissperioden

Synpunkter från äldre- och funktionshinderombudsmannen har omhändertagits genom att tydliggöra vikten av tillgängliga miljöer. Detta styrs även i lagstiftningen och ska bevakas genom hela samhällsbyggnadsprocessen. Extra viktigt för Norrtälje kommun som har en åldrande befolkning.

Synpunkter inkomna från Kultur- och fritidsnämnd samt Bygg- och miljönämnd som gemensamt lyfter fram oron över att policyn kan innebära ökade kostnader för exploatör och att den t o m kan hindra exploatering. Detta förslag till arkitekturpolicy lyfter fram vikten av genomtänkt arkitektur och gestaltning av vår fysiska miljö som en av de mest centrala parametrarna för att skapa attraktiva miljöer. Detta i sin tur påverkar kommunens förmåga att bibehålla och locka nya invånare till Norrtälje kommun. Policyn i denna först version är vägledande samt innehåller metodbeskrivning för hur inledande arbete vid fysiska planering ska gå till väga för att uppnå långsiktigt hållbara miljöer för människan. Det finns inget konkret som tyder på ökad kostnad. Däremot lyfter policyn fram vikten av att rätt projekt realiserar på rätt plats. De inkomna synpunkterna har inte föranlett någon ändring av policyn.

Norrtälje Vatten och Avfalls synpunkter om ansvarsfördelning vid gestaltning som övergår tekniskt krav på byggnader och anläggningar är inget som Arkitekturpolicy hanterar. Men även här finns stort signalvärde gällande omsorg om utförande av byggnader och anläggningar som representerar

bolagets värderingar och ambitionsnivå. Synpunkterna har inte föranlett några ändringar.

Ekonomiska konsekvenser

Policyns syfte är att ge vägledning för en transparent och gemensam arbetsmetod som i förlängningen skapar bättre förutsättningar att förstå projekts genomförbarhet, projektets omgivningspåverkan samt skapa långsiktiga förutsättningar för hållbar samhällsutveckling med funktionella, tillgängliga, inkluderande och estetiskt tilltalande miljöer. *Arkitekturpolicy* ger förutsättningar för god ekonomisk hushållning med mark- och vattenområden, projektmedel samt skapar mervärden till kommunens invånare och besökare.

Konsekvenser för barn

Antagande av arkitekturpolicy ger genom den framtagna metoden för stadsutveckling stöd för att ta fram och utveckla miljöer där barn trivs och upplever trygghet. Fokus i policyn är att utgå från platsens förutsättningar och att sätta människan i fokus för att skapa inkluderande, trygga och tillgängliga miljöer.

Landsbygds- och skärgårdsperspektiv

Denna arkitekturpolicy gäller för hela kommunen. Metodverktuget går såväl att använda för tätort som för landsbygd och skärgård.

Anna Keskitalo
Samhällsbyggnadsdirektör
Samhällsbyggnadskontoret

Annika Andersson
Planchef
Planenheten

Bilaga/Bilagor

Bilaga 1: Arkitekturpolicy
Bilaga 2: Yttrande från äldre- och funktionshinderombudsmannen
Bilaga 3: Yttrande från barn- och skolnämnd
Bilaga 4: Yttrande från utbildningsnämnden
Bilaga 5: Yttrande från kultur- och fritidsnämnden
Bilaga 6: Yttrande från bygg- och miljönämnden
Bilaga 7: Yttrande från Norrtälje Vatten och Avfall

Beslut skickas till

Samhällsbyggnadsdirektör
Planchef
Stadsarkitekt
Råden för Landsbygd och Skärgård
Äldre- och funktionshinderombudsmannen
Kommunala Pensionärsrådet samt Rådet för funktionshinder
Bygg- och miljönämnden
Socialnämnden
Barn- och skolnämnden
Utbildningsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Campus Roslagen AB
Norrtälje Vatten och Avfall AB
Roslagsbostäder AB